

Guardiola: no tocava?

Aquest cop, com és preceptiu, toca parlar de Guardiola. Però no ho farem sobre la conveniència de si s'havia de quedar o de si ha fet ben fet de plegar. Ens fixarem en el seu convenciment, tossut, que aquesta temporada "no tocava" guanyar ni la lliga ni la copa d'Europa.

En efecte, quan va acabar el partit de tornada de la Champions contra el Chelsea, i el Barça va ser eliminat, malgrat les innumbrables possibilitats de fer gols que va tenir, en Guardiola va pronunciar la frase de que "potser no tocava". Pel que fa a la lliga, la seva posició encara ha estat més evident perquè, des de moltes jornades abans del final, deia que el Madrid la guanyaria i va continuar afirmant-ho quan el seu equip es va acostar a quatre punts del primer lloc.

És a dir que el Pep, des de la perspectiva futbolística, ha posat sobre la taula, no se sap si a consciència o no, la problemàtica del destí de les persones i de les obres humanes, que ja havien encetat, fa molts segles, els clàssics de l'antiga Grècia. Però és que encara ha fet un pas més i ha deixat anar la qüestió de si les persones tenim un sentit (sisè o potser setè) que, ni que sigui vagament, ens fa endevinar què passarà en el futur.

En les tragèdies gregues, el protagonista rebia l'anunci, per l'oracle, que li esperava una fi tràgica, i l'argument de l'obra consistia en veure quins camins havia d'emprendre per tal d'evitar (driblar en termes futbolístics) el seu destí. Quan semblava que se n'havia allunyat -del destí-, se'l trobava de cara i hi resultava atrapat.

Però realment, ens preguntem, existeix el destí? Corre una versió sobre Déu que defensa que l'ésser suprem sap com acabarà cada persona des de l'origen. L'altra versió, provinent del cristianisme, estableix que Déu respecta del tot la llibertat de les persones, perquè escollim entre fer el bé o fer el mal, entre ser egoistes o altruistes, etc.

Les teories històriques sorgides al segle XIX, que van esdevenir dominants des de mitjans segle XX, defensaven que tenim poc marge per a la llibertat individual, ja que les estructures socioeconòmiques ens dominen tant que hi estem sotmesos. I fins i tot el marxisme deia que l'anàlisi del passat ens fa desxifrar les directrius mestres d'un futur revolucionari sense alternativa.

Potser no estarem gaire equivocats si diem que en la nostra societat líquida el destí consisteix, almenys en part, a fer el que fa la majoria. I crec que això és cert especialment en un entorn urbà, de masses i hipercomunicat com el que vivim. En aquest ambient, seguir la corrent és el més fàcil. A la tardor anar a buscar bolets; sortir en massa de la capital per les grans vies cap a les platges tarragonines

i gironines el primer pont de l'estiu i tornar-hi a entrar, també massivament, quatre dies més tard; omplir la discoteca el divendres nit; convertir un club en emblema d'un país; etc. I el mateix pel que fa al vessant negatiu: deixar de fer coses perquè "ja no es porten". Per exemple deixar de banda determinades tradicions venerables, fins i tot en moments bàsics de la vida, amb l'única justificació -gens seriosa- que "ara ja no es fa".

És possible d'altra banda que l'autoconvenciment porti a desenllaços identificables amb el destí. Els metges diuen que si una persona es preocupa reiteradament perquè li sembla que li fa mal la banda del cor pot arribar a fer un infart. Un autoconvenciment que també pot venir provocat per l'exterior d'un mateix. Els pedagogs han alertat que si una classe pren per inútil un alumne, aquell alumne acaba creient-s'ho i rendeix molt per sota del que podria.

Alguna cosa d'autoconvenciment li devia passar a en Guardiola quan va presentar, davant el Madrid, una alineació amb diversos jugadors considerats suplents. És a dir, que potser ell mateix va propiciar allò que estava convençut que passaria fatalment, és a dir, la derrota.

És complicada la qüestió, però encara crec que plantejar-se aquestes coses que vénen de la filosofia grega ens eleva el nivell. D'altra banda no m'agrada pensar que estem predestinats. Em sembla que tenia raó Karl Popper, el filòsof, quan afirmava que el futur no està escrit, que cada dia és nou i que tenim marge per orientar-lo com volem.

Ara m'adono que he començat l'article amb una declaració d'obligatorietat sobre el tema d'avui. De fet, però, constato que no ho era de preceptiu parlar d'en Guardiola, ni hi estava obligat. Pensar que hauria pogut escriure sobre una altra cosa dona una gran tranquil·litat.

Lluís Galobart